

VOORWOORD EXITPROTOCOL KERMISSEN IN COVID-19 TIJDEN

De Nederlandse kermiscultuur is binnen Europa vergelijkbaar met kermissen in b.v. België en Duitsland. De essentie van KERMIS is het tijdelijk plaatsen van attracties en kramen voor vermaak en plezier. Dit vindt plaats op het dorpsplein voor de kerk of in het hart van het centrum, vrij van entree voor eenieder om op zijn of haar manier kermis te kunnen beleven. De meeste kermissen zijn lokaal of regionaal. Slechts een zeer beperkt aantal kermissen in Nederland hebben landelijke uitstraling.

Het exit-protocol voor Nederland maakt inzichtelijk wat maximaal haalbaar is voor de gehele kermisbranche om een kermis door te kunnen laten gaan zoals deze traditioneel plaats vinden. De twee Nederlandse kermisbonden hebben gezamenlijk besloten dit protocol te gebruiken voor alle kermissen in Nederland met 3 onderscheidende aandachtspunten:

In Nederland is het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS) van kracht en moeten attractietoestellen voorzien zijn van een certificaat van goedkeuring.

In Nederland is 'social distance' het uitgangspunt en is vooralsnog enkel in (binnen situatie) het openbaar vervoer (ook taxi's & veerdiensten) het dragen van mondklappers verplicht.

De organisatie van Nederlandse kermissen is in handen van verschillende partijen; gemeenten, verenigingen/stichtingen of professionele commerciële kermisorganisatoren en vallen onder de meld- en vergunningplichtige evenementen waardoor kermissen vooralsnog tot 1 juli 2020 verboden zijn. Vanwege de verplichte evenementenvergunningen is er voldoende informatie beschikbaar bij de gemeenten en Veiligheidsregio's om een jaarlijkse kermisaanvraag te kunnen categoriseren. Kermissen zijn met name een lokaal gebeuren, waarbij druktes vermeden kunnen worden door de duur van en vrije toegang tot de kermis. Bovendien is er bij een kermis te allen tijde sprake van een samenkomst waarbij er doorstroming is van mensen met een beperkt onderling contact (en derhalve geldt er geen maximum aantal bezoekers).

De Nederlandse kermisbranche is zich gedegen bewust van de problematiek van het COVID-19 virus en een mogelijke verspreiding bij samenkomsten. De beschreven maatregelen geven weer op welke wijze voor elke attractie voldaan kan worden aan de RIVM-richtlijnen. Elke individuele kermisondernemer is verantwoordelijk voor zijn of haar attractie en **de ondernemers zijn gezamenlijk met de organisator verantwoordelijk voor dé kermis in zijn totaliteit.**

Een stukje geschiedenis

De kermis is een eeuwenoude traditie. Sinds de Romeinse tijd vertoont de rondtrekkende bevolking kermiskunsten. De kermis in haar huidige vorm is ontstaan in de Middeleeuwen veel bij de inwijding van een kerk. Dat was de gelegenheid voor een feest en de naamdag werd ieder jaar gevierd. Ook de Oogstfeesten waren in regio's van ons land bekend en tegelijkertijd was er een kermis.

Vanzelfsprekend heeft de kermis gedurende al die jaren menig pandemieën, oorlogen en rampen doorstaan. Nog voor dat er bioscopen waren, werden op kermissen films vertoond. Veelal de eerste dagen van de kermis gemaakt, zodat de bezoekers zich terug konden zien in de "Cinematograaf". Later werd het vertonen van films overgenomen door grote concerns. De kermisexploitanten stonden weer voor een nieuwe uitdaging. De komst van de stoommachine en later elektriciteit boden veel mogelijkheden.

Voortdurend hebben de kermisexploitanten geïnvesteerd en het publiek wist altijd de weg naar de kermis te vinden. Eén van de oudste kermissen in ons land wordt gehouden in Hoorn. In 1446 kregen de inwoners van Filips de Goede, graaf van Holland en Zeeland, het recht om niet alleen een jaarmarkt te houden, maar ook een kermis. In 2014 is de Hoornse kermis en Lappenmarkt opgenomen in de Nationale Inventarisatie Immaterieel Erfgoed.

Ons land kent ruim 1400 kermissen, zowel grote als kleine en die worden gehouden van begin april tot en met medio oktober. Door een lange periode van verplichte sluiting vanwege de pandemie COVID-19 wordt het voortbestaan van de kermiscultuur dan ook meer dan ooit bedreigd.

Nu de gezondheidscrisis het toelaat, is het opportuun om de kermis terug op te starten, teneinde de financiële en economische impact voor de sector te reduceren en het voortbestaan te garanderen. De eerste verantwoordelijkheid ligt hiervoor bij de kermisexploitant om maatregelen te treffen en strategieën te ontwikkelen om zijn zaak aan te passen, zodat deze heropend kan worden in een fase van exit-strategie. Het is een utopie om aan een volledige terugkeer naar de normaliteit te denken in de fase van heropstart. De economie en onze gewoonten zullen zich enigszins moeten aanpassen.

Doelstellingen

De bedoeling is om de sector te voorzien van een nauwkeurig en gedetailleerd werkinstrument dat de besluitvormers in staat stelt een objectieve en weloverwogen beslissing te nemen over de hervatting van kermissen.

De verantwoordelijken in gemeenten objectief te overtuigen van het vermogen van de kermissector om zich aan te passen aan de nieuwe geldende normen en aantonen dat de kermis nog steeds significant deel uitmaakt van de vrijetijdsbesteding. Dit rapport is voornamelijk bedoeld voor gemeenten die door de subjectieve angst voor het aanpassingsvermogen van onze sector de neiging hebben kermissen toch niet te laten plaatsvinden.

Kermisexploitanten en hun personeel bewust maken van hun rol als verantwoordelijke burgers. Met name door het ontwikkelen van nieuwe principes van de beroepsethiek. Onze gedragscode.

BEWUSTMAKING & CIJFERS

De Nederlandse kermissector in cijfers:

Nederland telt circa 1000 kermis-familiebedrijven verspreid over ons land. Ze nemen deel aan meer dan 1.400 kermissen met in totaal ruim 2.000 attracties of verkoopzaken.

De kermisbranche bestaat uit familiebedrijven die van vader op zoon of dochter overgaan. Nagenoeg 100% van de kermisbedrijven worden gerund in familieverband (1 à 4 personen per attractie + flex jobs)

Het totale aantal personen dat in de sector werkzaam is of aan gelinkt is, wordt geschat op ca. 10.000. Het gaat onder meer over toeleveringsbedrijven voor grondstoffen en halffabricaten ten behoeve van specifieke verkoopzaken op kermissen, zoals nougat- en suikerwerkenkramen, gebakkransen, snackwagens, suikerspin verkoop, poffertjeskramen enz. Derhalve een rijke schakering. Bij dit alles mag ook niet worden vergeten de inhuur van vuurwerkbedrijven, artiesten en clowns die het publiek verrassen enz.

Gedurende de stille periode worden opdrachten uitbesteed aan garagebedrijven voor de keuring en onderhoud van het transportmateriaal, terwijl er ook bedrijven zijn die zich bezighouden met het onderhoud aan de kermisattracties en die rechtstreeks periodiek gecontroleerd worden door Aangewezen Keuringsinstanties. Hiervoor verantwoordelijk is de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In deze periode zijn er geen kermissen en geen inkomsten voor de kermisexploitanten.

De toewijzing van standplaatsen op kermissen geschiedt door gemeenten of door commissies, verenigingen en stichtingen die uit de opbrengst activiteiten ontwikkelen die ten goede komen aan de maatschappij.

De sector staat nu al het overgrote deel van het kermisseizoen stil en moet langs de zijlijn toekijken, wat tot talrijke faillissementen zal leiden als het kermisseizoen zo spoedig mogelijk mag beginnen.

WERKWIJZE

De Werkgroep Veiligheid van de Nationale Bond van Kermisbedrijfhouders BOVAK en de Commissie Veiligheid van De Nederlandse Kermisbond N.K.B., beiden samengesteld uit kermisexploitanten. Opgericht om specifieke kwesties met betrekking tot het houden van een kermis en ook de aanpassing van de attracties en stands tijdens COVID-19 te bestuderen en te analyseren. De werkgroepen hebben gesprekken gevoerd met hun collega's en daarin gestreefd een compleet beeld van de branche te krijgen.

Het praktische en economische realisme dat aan de maatregelen verbonden is, was het onderwerp tussen de betrokken partijen. De geselecteerde maatregelen werden vervolgens getest in reële situaties door middel van het opbouwen van enkele attracties. Ook de situatie in de ons omringende landen werd gezien.

Dit studierapport, dat een exit-protocol moet worden, is opgesteld met input uit protocollen uit verschillende Europese landen die verenigd zijn in de Europese Kermis Unie ESU.

Dit dossier ligt nu binnen het bereik van elke persoon of organisatie die wil bijdragen aan de herstart van de kermissector.

MAATREGELEN

Op alle kermissen in ons land zullen nu basismaatregelen moeten worden genomen.

Belangrijke punten:

In de eerste plaats willen we deze paar punten benadrukken:

De voorgestelde maatregelen zijn bindend zodra deze door de sector als definitief zijn vastgesteld, de maatregelen kunnen rekenen op brede steun uit de sector en zullen ook door de sector zelf gehandhaafd worden;

Deze maatregelen zijn alleen van toepassing tijdens de Corona-periode. De attracties worden nadien weer op de gebruikelijke en normale manier geëxploiteerd;

De plaatselijke verhuurvoorwaarden voor standplaatsen op kermissen blijven van toepassing echter zullen vanwege de Corona-crisis daar waar noodzakelijk tijdelijk aangepast (moeten) worden. Dit kan tevens gevolgen hebben voor de pachtafspraken welke vooraf aan deze crisis tussen contractpartners is afgesproken en vastgesteld.

Deze maatregelen dienen te worden uitgevoerd in overleg met de gemeentelijke instanties en landelijke veiligheidsregio's en dient clustervorming van bezoekers te voorkomen zonder de werking van naast en bij elkaar geplaatste attracties te verstoren;

De kermis moet met alle attracties kunnen plaatsvinden zonder uitzonderingen;

Onder de aandacht brengen van de maatregelen;

Het is belangrijk om de bezoekers te informeren over het feit dat men op kermis ook op een veilige manier ontvangen zal worden.

Dit kan gebeuren door gemeenten als zij de kermis zelf organiseren of door de organisator van de kermis. In veel gevallen wordt uit de kermisexploitanten een reclamecommissie samengesteld.

Sommige kermissen in ons land hebben hun eigen lokale, regionale of soms nationale communicatiecampagnes via verschillende kanalen (pers, televisie, radio, sociale media, affiches, etc.). Deze zullen gebruikt worden om de kermisbezoekers te informeren over de nieuwe veiligheidsregels op de kermis.

Net als in zoveel andere sectoren zal de aandacht worden gevestigd op individuele verantwoordelijkheid van de bezoekers. Doch ontslaat het de sector niet van de verantwoordelijkheid om passende maatregelen te nemen gericht op 1,5 meter afstand houden, hygiëne en bescherming. Tevens is het de verantwoordelijkheid van de sector, samen met de organisator, toe te zien op naleving en handhaving van het protocol.

Om een zekere samenhang en continuïteit te hebben zal dit werk in het hele land zo veel mogelijk op vergelijkbare wijze moeten worden gedaan. Dit zal gebeuren in samenwerking met de lokale autoriteiten om de bewustwording te vergroten.

IN DE PRAKTIJK

Algemene maatregelen:

Aan de ingang(en) van de kermis worden informatiepanelen (zeildoeken) geplaatst om bezoekers te attenderen op de actuele regelgeving, zoals voorgeschreven door de Rijksoverheid.

Aan de in- en uitgangen van de kermis zal de bezoeker d.m.v. geplaatste hygiënepunten verzocht worden om bij het betreden/verlaten van de kermislocatie de handen te wassen of te desinfecteren.

Aan bezoekers jonger dan 18 jaar zal bij de ingang (terrein of attractie) een polsbandje uitgereikt krijgen, waarmee voor eenieder zichtbaar is dat deze groep zich onderling niet aan de 1½ m. hoeft te houden. **Hoe om te gaan met gezinsleden uit één huishouding waarvoor de 1½ meter ook niet geldt?**

Iedere kermisexploitant zal middels een attractie-specifiek protocol de actuele regelgeving toepassen om de bezoeker kermis te laten vieren in een veilige omgeving. Indicatie van de maatregelen zijn o.a. desinfecterende handgel, verplichte looproutes, mondkapjes voor 18+, maximaal aantal bezoekers per attractie, beperken van zitplaatsen, creëren van een veilige wachtrij, werken met afzetlint & bebording, mededelingen (gesproken tekst) via geluidssysteem, etc.;

Het dragen van een gelaatsmasker wordt voor exploitanten en personeel geadviseerd wanneer men zich niet aan de 1,5 meter afstandsregel kan houden;

Contactpunten (tussen bezoeker en attractie) zoals: hekwerken, zitplaatsen, beugels, toonbanken, bedieningselementen en andere structuren zullen regelmatig worden gedesinfecteerd;

Iedere kermisexploitant of werknemer met symptomen die verband houden met COVID-19 mag niet werken en dient zich te laten testen.

Bij de opstelling van de kermis wordt er specifiek gekeken naar het dusdanig plaatsen van de attracties om de bezoekers zoveel mogelijk te verspreiden over de locatie, om zo clustervorming te voorkomen. Te denken valt aan o.a. ruimte voor toeschouwers en spreiding van 'publiekstrekkingen' op de locatie.

Indien nodig (rekening houdend met grotere bezoekersaantallen) kan een circulatie plan opgemaakt worden met richting aanduiding om het aantal bezoekers binnen de 1½ meter maatregel optimaal te spreiden en clustervorming te voorkomen.

Bij de keuze voor promotieactiviteiten t.b.v. de kermis zal er specifiek gekeken worden naar opties om piekdruktes te vermijden. Te denken valt o.a. aan schrappen van drukbezochte eurodagen naar aanbiedingen in de 'stille' uurtjes en het laten vervallen van zaken zoals vuurwerk, meet & greet, etc.

Indien de verwachte bezoekersaantallen vereisen dat er gastheren/gastdames (crowdspotter / medewerkers kermistoezicht) ingezet worden op het kermisterrein dan zullen zij toezien op de 1½ m. en kunnen zij evt. steekproefsgewijs bezoekers vragen stellen over diens gezondheidstoestand in relatie tot de symptomen van COVID-19. Als deelgebruiker van de openbare ruimte zal dit tezamen met de aanpalende horeca, winkeliers en ambulante handel ingevuld moeten worden in overleg met organisator en gemeente.

Het protocol van de sector dient als leidraad voor de organisator (gemeenten, stichtingen & verenigingen en zelfstandige organisatoren). Hiermee zal een aanvulling worden gegeven aan het veiligheidsplan (onderdeel van de vergunning(aanvraag)).

Afhankelijk van de specifieke aard van de kermis. (Duur, opstelling, bezoekers en bereikbaarheid...). zullen in samenwerking met de organisator en/of gemeentelijke instanties (veiligheidsregio) de extra maatregelen in verband met COVID-19 moeten worden georganiseerd. Iedere kermis is uniek in opstelling, terrein en samenstelling van attracties en vraagt derhalve om maatwerk (lokale praktische toepassingen);

Het uiteindelijke definitieve protocol wat door de sector is vastgesteld zal per mail, nieuwsbrief en vakbladen verspreid worden naar alle kermisexploitanten, organisatoren en overige belanghebbenden (zoals leveranciers).

LEVERANCIERS

De levering van goederen op de kermis is een zeer specifiek segment dat een bepaalde ervaring vereist van de leveranciers (kennis van de planning, opslaglocaties, specifieke regelgeving per gemeente, enz.) Daarom hebben de meeste van onze leveranciers zich gespecialiseerd in deze nichemarkt en werken ze gedurende het hele kermisseizoen in elke stad of gemeente en voor elke kermisexploitant op dezelfde manier.

Voor onze leveranciers is onderstaand protocol opgesteld.

Deze bedrijven zullen worden gevraagd om:

Geen levering te organiseren op de kermis door een medewerker met symptomen die verband houden met COVID-19;

Om hun handen zeer regelmatig te desinfecteren voor, tijdens en na de levering;

Om geen contante betalingen meer te accepteren, maar de voorkeur te geven aan bankoverschrijvingen;

Een fysieke afstand te respecteren gedurende de gehele duur van hun werk;

Alleen leveringen tijdens de sluitingsuren van de kermissen.

Maar na regen komt zonneschijn

Op dat moment zal de wil van de burgers ook zijn om het sociale leven en de gezelligheid te herontdekken die we zo koesteren en die we allemaal zo hebben gemist.

De traditionele kermis, de oudste vorm van volksvermaak, die zijn wortels heeft in de Middeleeuwen. Die zich altijd heeft weten aan te passen, opnieuw uit te vinden en herboren te worden, zal uit de schaduw kunnen komen en zijn rol kunnen spelen als een samenhangend, gezond en toegankelijk vermaak voor iedereen.

Uiteraard gebeurt dit in overleg met gemeenten en de Veiligheidsregio's. Maar het is noodzakelijk om deze dialoog op gang te brengen en een kans te geven. Veel gemeenten anticiperen overhaast op de maatregelen van de Veiligheidsregio's en annuleren al enkele maanden van tevoren kermissen.

Bij de overheid draait veel om planning. Het is begrijpelijk dat lokale overheden, in het belang van goed bestuur, gebeurtenissen die zwaar wegen op de begroting bij voorbaat annuleren. Het vereisen van subsidies, uitrusting, personeel, het sluiten van leveringscontracten of het verlenen van externe diensten. Het uitvoeren van beslissingen waarvan de conclusie op dit moment hypothetisch blijft.

ALGEMEEN

Het volksfeest KERMIS is te allen tijde een samenstelling van attracties welke onder te verdelen zijn in:

Grootvermaak	(zoals autoscooter , reuzenrad, hoge zweefmolen, break dance, booster, etc.).
Familiezaken	(zoals dombo molen, rupsbaan, polyp, etc.).
Kindervermaak	(zoals de draaimolen, babysport, buggy, minicar)
Oefeningsspelen	(zoals bussensport, lijntrek, schietsalon, etc.).
Automatenspelen	(zoals grijpkranen, schuivenspel, jackpot, etc.).
Consumptiezaken	(zoals oliebollen-, snack- en snoepkraam, suikerspin/popcorn, etc.).

De Nederlandse kermiscultuur kent zijn traditie als deelgebruiker van de openbare ruimte in een dorp of stad waarbij plein, straat, grasveld en/of brink tijdelijk als kermisterrein wordt ingericht. Tezamen met de andere deelgebruikers (winkeliers, horeca, ambulante handel & omwonenden) zijn we allen 'te gast' in deze openbare ruimte. De publiekstromen van de 4 eerdergenoemde deelgebruikers worden allen op een relatief identieke manier gemonitord en geïnformeerd met behulp van informatieborden/zuilen en, indien nodig, toezichhouders/beveiligers.

STANDAARD KENMERKEN VAN EEN KERMIS (tegen de achtergrond van de COVID-19 maatregelen):

- KERMIS vindt doorgaans plaats in de openlucht (buiten evenement) met een sterk verminderde kans op besmetting.
- KERMIS-bezoekers zijn geen statische groep mensen maar er is sprake van 'doorstroming'.
- Qua attractieaanbod is een KERMIS vergelijkbaar met een pretpark of vrijetijdspark.
- Gemiddelde verblijftijd van een bezoeker op een kermisterrein ligt tussen de 1 á 2 uur (aanmerkelijk korter dan op een festival of in een attractiepark).
- Ontmoeting / wachtplek op een KERMIS is maar van korte duur.
- Kermisbezoekers kennen doorgaans een plaatselijke of regionale herkomst.

VERSOEPELINGEN IN DE RIVM-MAATREGELLEN WELKE VAN INVLOED ZIJN OP DIT PROTOCOL:

- De 1½ meter afstandsregel blijft van kracht en dat betekent dat het aantal bezoekers op het kermisterrein en in de attracties afgestemd moet worden op de beschikbare ruimte.
- Onder een huishouden verstaat de noodverordening: echtgenoten, geregistreerde partners of andere levensgezellen en ouders, grootouders en kinderen, voor zover zij op één adres wonen. Zij behoeven tot elkaar niet de 1½ meter afstand in acht te nemen..
- Aangezien er meerdere (2) 'onbekende' personen rondom één tafel op het terras zijn toegestaan (binnen 1,5 meter) zijn ook meerdere (2) 'onbekende' personen in een gondel van een attractie toegestaan.
- Kinderen en jeugd tot 18 jaar behoeven bij het 'buiten spelen' en naar school gaan niet de afstand van 1,5 meter tot elkaar in acht te nemen. Dit geldt ook voor het kermisterrein en de deelname aan de attracties. Jeugd van 12 tot 18 jaar dienen wel de 1½ meter aan te houden tot volwassenen.
- KERMIS is in de noodverordening van 30 juni jl. specifiek benoemd als evenement waarbij sprake is van 'doorstroming' van het publiek met beperkt onderling contact. Hierdoor is er geen individuele gezondheidscheck per bezoeker nodig, is vooraf reserveren niet noodzakelijk en kent het 'juridische evenement' KERMIS geen maximale grens van 250 personen (exclusief personeel).

ATTRACTIE SPECIFIEKE MAATREGELEN (onder verantwoordelijkheid van de kermisexploitant)

1. **Grootvermaak** (zoals autoscooter, funhouse, spookhuis, reuzenrad, hoge zweefmolen, break dance, booster, etc.)
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat om 1½ meter aan te geven (o.a. t.b.v. looproutes bij kassa en in wachtrij).
  - Contactpunten (veiligheidsbeugels, hekwerken, betaalautomaat etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - **Indien gewenst moeten personen tot 18 jaar herkenbaar zijn voor personeel/toezichthouders (bijvoorbeeld middels polsbandje) omdat deze groep onderling geen 1½ meter afstand hoeft aan te houden.**
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden (in de gondel, botsauto of als toeschouwer).
  - Indien noodzakelijk (18 jaar en ouder waarbij 1½ meter afstand niet mogelijk is) worden mondkapjes in de attractie verplicht gesteld.
  - **Personen onder de 18 jaar en personen uit één huishouden mogen gezamenlijk in een gondel (botsauto). Personen boven de 18 jaar naar keuze óf alleen óf met gebruikmaking van een mondkapje (voorkeur alleen).**
2. **Familiezaken** (zoals dombo molen, rupsbaan, polyp, wipbank/tripride, etc.)
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat om 1½ meter aan te geven (o.a. t.b.v. looproutes bij kassa en in wachtrij).
  - Contactpunten (veiligheidsbeugels, hekwerken, betaalautomaat, etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - **Indien gewenst moeten personen tot 18 jaar herkenbaar zijn voor personeel/toezichthouders (bijvoorbeeld middels polsbandje) omdat deze groep onderling geen 1½ meter afstand hoeft aan te houden.**
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden (in de gondel of als toeschouwer).
  - Indien noodzakelijk (18 jaar en ouder waarbij 1½ meter afstand niet mogelijk is) worden mondkapjes in de attractie verplicht gesteld.
3. **Kindervermaak** (zoals draaimolen, babysport, trampoline, buggy's, mini-car, babyflug, ponyrijden, etc.)
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat om 1½ meter aan te geven (o.a. t.b.v. looproutes bij kassa en in wachtrij).
  - Contactpunten (attributen, hekwerken, betaalautomaat, etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - Personen tot 12 jaar zijn toegestaan (evt. met begeleiding door een volwassene) volwassenen dienen 1½ meter afstand aan te houden.
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden (in de attractie/attribuut of als toeschouwer).

4. **Oefeningsspelen** (zoals bussensport, lijntrek, eendensport, schietsalon, etc.)
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat om 1½ meter aan te geven.
  - Gebruik van 'kuchscherm' op de toonbank ter vervanging van de 1½ meter afstand is toegestaan.
  - Contactpunten (toonbank, ballen, touwtjes, geweren, betaalautomaat, etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - **Indien gewenst moeten personen tot 18 jaar herkenbaar zijn voor personeel/toezichthouders (bijvoorbeeld middels polsbandje) omdat deze groep onderling geen 1½ meter afstand hoeft aan te houden.**
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden.

5. **Automatenspelen** (zoals grijpkranen, schuivenspel, jackpot, skeepball, etc.)
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat om 1½ meter aan te geven (o.a. bij kassa en op de speelautomaten welke hierdoor buiten gebruik moeten worden gesteld).
  - Gebruik van 'kuchscherm' op de toonbank/bij kassa ter vervanging van de 1½ meter afstand is toegestaan.
  - Contactpunten (bedieningspaneel, penningen, ballen, betaalautomaat, etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - **Indien gewenst moeten personen tot 18 jaar herkenbaar zijn voor personeel/toezichthouders (bijvoorbeeld middels polsbandje) omdat deze groep onderling geen 1½ meter afstand hoeft aan te houden.**
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden.

6. **Consumptiezaken** (zoals oliebollen-, vis-, snack- en snoepkraam, suikerspin/popcorn, ijsverkoop, etc.).
  - Informatievoorziening op borden en/of zeilen en evt. audiosysteem.
  - Desinfecterende handgel voor bezoekers.
  - Markering op de vloer/straat (voor de toonbank) om 1½ meter aan te geven.
  - Gebruik van 'kuchscherm' op de toonbank ter vervanging van de 1½ meter afstand is toegestaan.
  - Gebruik van 'kuchscherm' op de toonbank ter vervanging van de 1½ meter afstand is toegestaan.
  - Contactpunten (toonbank, betaalautomaat, etc.) worden regelmatig gereinigd.
  - **Indien gewenst moeten personen tot 18 jaar herkenbaar zijn voor personeel/toezichthouders (bijvoorbeeld middels polsbandje) omdat deze groep onderling geen 1½ meter afstand hoeft aan te houden.**
  - Personen uit één huishouden mogen zich binnen de 1½ meter van elkaar bevinden
  - Geldende hygiënevoorschriften volgens de HACCP-regels.
  - Staantafels zijn niet toegestaan, indien sprake van terras gelden hiervoor dezelfde Corona-maatregelen als voor de horeca.

VERANTWOORDELIJKHEDEN

1. De kermisexploitant is onverminderd verantwoordelijk voor de veiligheid (uitvoering COVID-19 maatregelen: **1½ meter afstand & doorstroming publiek**) op en in zijn attractie(s).

2. De organisator (gemeente, stichting, vereniging, commerciële ondernemer) is verantwoordelijk voor de veiligheid (uitvoering COVID-19 maatregelen) op het kermisterrein (openbare ruimte welke als 'evenemententerrein is aangewezen) zoals o.a. het aanbrengen van looproutes op het kermisterrein, wie de toegang tot het terrein reguleert, hoe de doorstroming van het publiek wordt gegarandeerd, hoe de 1½ meter tot elkaar wordt gegarandeerd, etc.
3. De organisator (gemeente, stichting, vereniging, commerciële ondernemer) is verantwoordelijk in eerste aanzet om een breder overleg op te starten tussen betrokken partijen inzake het opstellen en bespreken van een specifiek plan met maatregelen toegespitst op een specifieke kermis (maatwerk) waaronder t.a.v. handhaving en toezicht op het naleven van de COVID-19 maatregelen (zoals het realiseren van de 1½ meter afstand en het garanderen van de doorstroming op het terrein).

SOCIAL DISTANCE OP HET KERMISTERREIN

Algemene regels voor organisator/organisatie:

- Ruime opstelling van de attracties door meerdere pleinen/velden te gebruiken.
- Beperkt aantal in- en uitgang(en) per plein / veld te creëren (bezoekersstroom reguleren).
- Voorziening voor handen wassen / desinfecterende gel bij in- en uitgang en per attractie.
- Herhaaldelijk bebording/zeildoeken plaatsen met informatie over social distance en hygiëne.
- Brede looppaden creëren met mogelijkheid voor duidelijke (evt. verplichte routing) looprichting (aangeven middels peilen / eenduidige routing op de grond).
- Indien noodzakelijk crowdspotters (gastheren en vrouwen) inzetten ter 'bewaking' van de social distance.
- Bij consumptiezaken altijd extra aandacht voor hygiëne (geef producten evt. verpakt mee naar huis). Exploitanten & personeel dragen bij het uitbaten altijd latex handschoenen.
- Markeer als kermisexploitant met eenduidige linten en grondstickers de wachtrij op 1,5 m. afstand van elkaar.
- Maak voor betaling zoveel mogelijk gebruik van de pin en desinfecteer deze (voorkom bij contante betalingen altijd het handcontact).
- Werk evt. met papieren entreekaartjes voor eenmalig gebruik (i.p.v. attractie penningen welke tussentijds regelmatig gereinigd dienen te worden).

Voor het opstarten van de KERMIS in een corona-samenleving dient ons protocol aan te sluiten op het landelijk toetsingskader evenementen om daarmee gezamenlijk draagvlak te creëren en te zorgen dat er landelijk een eenduidige stijl en communicatie wordt gehanteerd. De landelijke werkgroep voor het toetsingskader evenementen in de coronasamenleving bestaat uit vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's (met in begrip van de brandweer), gemeenten, GHOR/GGD Nederland en de Nationale Politie.

Het toetsingskader is een aanvullend instrument op bestaand beleid en is voor gemeenten een extra handvat om de volksgezondheid te toetsen voor aanvraag van een evenementenvergunning (in dit geval een kermis) vanaf 1 juli 2020. Aan de hand van de vaste categorie indeling (A, B & C) met betrekking tot een vergunningaanvraag voor een kleinschalig, middelgroot en groot evenement (kermis) is een onderdeel van het toetsingskader het bepalen van het publieks-, locatie- en activiteitenprofiel. Derhalve is de indeling van ons protocol hierop afgestemd.

Onderverdeling evenementenvergunning:

CATEGORIE A

- Bezoekersaantallen: tot maximaal 200/500 (verschillend per gemeente) per dag óf op hetzelfde moment aanwezig.
- Heeft een relatief laag risico en een beperkte impact op de omgeving.
- Reguliere evenementen van een geringe omvang, die weinig overlast veroorzaken.
- Kleine dorpskermissen met een sterk plaatselijke uitstraling.

RISICOMAATREGELEN PER CRITERIA

1. Locatieprofiel / ruimteprofiel (indeling van het kermisterrein).

- Openbare ruimte.
- Verkeersoverlast: nihil tot geen.
- Bereikbaarheid voor de hulpdiensten crowd management-proof.
- Bereikbaarheid voor de bezoekers: gebruik OV nihil.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Interventie met het aanpalende gebied beschrijven.
  - Grens tussen evenemententerrein en publiek domein vaak minimaal diffuus derhalve minimale regulering en routing noodzakelijk.
  - Breedte van de gang- / wandelpaden.

2. Activiteitenprofiel (daadwerkelijke kermisactiviteiten).

- Samenstelling van kermisattracties.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Attracties verruimd opstellen NIET noodzakelijk.
  - Attractie specifieke maatregelen per exploitatie (clusterrisico van bezoekers rondom een attractie voorkomen).
  - Setting moet grotendeels normaal blijven dus zonder omvangrijke buitenactiviteiten door de horeca maar wel met bescheiden randprogramma.

3. Publieksprofiel (doelgroep / publiek dat de kermis trekt).

- Aantal bezoekers op hetzelfde moment aanwezig.
- Type bezoekers: families, jongeren.
- Aanwezigheid van publiek zowel als toeschouwer als ook deelnemer.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Te verwachten opkomst en massaliteit van het publiek: gering en eenvoudig beheersbaar.
  - Crowdcontrol d.m.v. informatieborden & zeilen.
  - Informatievoorziening via borden bij de ingang(en) en/of gesproken woord (audiosysteem) op de attracties.

CATEGORIE B

- Bezoekersaantallen: tussen 200/500 en 2000 per dag óf op hetzelfde moment aanwezig.
- Evenementen die voor overlast kunnen zorgen bijvoorbeeld door het bezoekersaantal, de geluidsproductie en/of het eindtijdstip.
- Waarbij doorgaans het risico met betrekking tot de openbare orde en veiligheid weinig tot matig is.
- Wanneer er gebruik gemaakt wordt van versterkte muziek of een omroepinstallatie.
- Middelgrote kermissen met een plaatselijke of regionale uitstraling.

RISICOMAATREGELEN PER CRITERIA

1. **Locatieprofiel / ruimteprofiel** (indeling van het kermisterrein).

- Openbare ruimte.
- Verkeersoverlast: gering tot beperkt.
- Bereikbaarheid voor de hulpdiensten crowd management-proof.
- Bereikbaarheid voor de bezoekers: gebruik OV middelmatig.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Interventie met het aanpalende gebied beschrijven.
  - Grens tussen evenemententerrein en publiek domein mogelijk (enigszins) diffuus derhalve afscheiding middels lage dranghekken (incl. informatiezeilen & routing).
  - Trachten het aantal in- uitgangen te minimaliseren teneinde regulering en routing mogelijk te maken.
  - Breedte van de gang- / wandelpaden.

2. **Activiteitenprofiel** (daadwerkelijke kermisactiviteiten).

- Samenstelling van kermisattracties.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Setting moet normaal blijven dus zonder omvangrijk randprogramma (kleine festiviteiten zijn mogelijk) en zonder buitenactiviteiten door de horeca.
  - Attractie specifieke maatregelen per exploitatie (clusterrisico van bezoekers rondom een attractie voorkomen).
  - Attracties verruimd opstellen aan te bevelen.

3. **Publieksprofiel** (doelgroep / publiek dat de kermis trekt)

- Aantal bezoekers op hetzelfde moment aanwezig:
- Type bezoekers: families, jongeren.
- Aanwezigheid van publiek zowel als toeschouwer als ook deelnemer.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Crowdcontrol d.m.v. matrixborden/lichtkranten/informatieborden & zeilen.

- Crowdcontrol indien noodzakelijk d.m.v. looproutes, gastheren/gastvrouwen/ kermis toezichthouders/handhavers/beveiligers.
- Te verwachten opkomst en massaliteit van het publiek: matig en beheersbaar.
- Informatievoorziening via borden bij de ingang(en) en/of (indien noodzakelijk) gesproken woord (audiosysteem) op de attracties.

CATEGORIE C

- Bezoekersaantallen: vanaf 2000 mensen per dag óf op hetzelfde moment aanwezig (of verhoogd risicoprofiel).
- Grote kermissen met een bovenregionale tot landelijke uitstraling.

RISICOMAATREGELEN PER CRITERIA

1. **Locatieprofiel / ruimteprofiel** (indeling van het kermisterrein).

- Openbare ruimte.
- Verkeersoverlast: ingrijpend.
- Bereikbaarheid voor de hulpdiensten crowd management proof.
- Bereikbaarheid voor de bezoekers: gebruik OV veelvuldig.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Interventie met het aanpalende gebied beschrijven.
  - Grens tussen evenemententerrein en publiek domein vaak diffuus derhalve afscheiding middels lage dranghekken (incl. informatiezeilen & routing).
  - Terrein als geheel reguleren.
  - Het aantal in- uitgangen minimaliseren teneinde regulering en routing te bewerkstelligen.
  - Breedte van de gang- / wandelpaden:

2. **Activiteitenprofiel** (daadwerkelijke kermisactiviteiten).

- Samenstelling van kermisattractie.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Setting moet normaal blijven dus zonder randprogramma en buitenactiviteiten door de horeca.
  - Attractie specifieke maatregelen per exploitatie (clusterrisico van bezoekers rondom een attractie voorkomen).
  - Attracties verruimd opstellen noodzakelijk.

3. **Publieksprofiel** (doelgroep / publiek dat de kermis trekt).

- Aantal bezoekers op hetzelfde moment aanwezig.
- Type bezoekers: families, jongeren.

- Aanwezigheid van publiek zowel als toeschouwer als ook deelnemer.
- **Fysieke maatregelen vanwege COVID-19:**
  - Bezoekersstromen reguleren.
  - Crowdmanagement d.m.v. matrixborden/lichtkranten op strategische locaties.
  - Monitoren en begeleiden van publiekstromen m.b.v. crowdspotters.
  - Monitoren van de publieksdichtheid d.m.v. o.a. camera's en handhavers/beveiligers.
  - Te verwachten opkomst en massaliteit van het publiek: ruimschoots tot massaal aanwezig, alleen beheersbaar door regulatie.
  - Informatievoorziening via borden bij ingang(en) en op de attracties, matrixborden/lichtkranten, gesproken woord (audiosysteem) op de attracties.

SLOTWOORD

Het is niet onbelangrijk om te weten dat de kermissector als één van de eerste sectoren door de overheid landelijke overheid is stilgelegd. Nog vóór de verplichte.

De sector heeft de noodzaak van deze gedwongen sluiting natuurlijk begrepen en geaccepteerd. Op menselijke schaal heeft de sector op zijn eigen manier en met eigen middelen bijgedragen aan de ondersteuning van de echte helden van deze gezondheids crisis. Bijzonder om te vermelden zijn de acties om in ziekenhuizen en woonzorgcentra oliebollen uit te delen, voor de kinderen suikerspinnen, en andere kermis- typische specialiteiten werden aangeboden.

Kortom, om in deze periode van ongekende druk voor al het zorgpersoneel een hart onder de riem te steken.

Dit protocol dient als handreiking ten behoeve van kermisorganisatoren (gemeenten, stichtingen & verenigingen én commerciële organisatoren) ten einde het gevraagde veiligheidsplan (onderdeel van een vergunningaanvraag) te completeren met maatregelen rondom de volksgezondheid vanwege COVID-19. Aangezien het een 'dynamisch document' betreft zullen nieuwe ontwikkelingen en wijzigingen worden opgenomen en vastgelegd in een opeenvolgende versie.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Kermisvakblad Dé Kermisgids	Nat. Bond van Kermisbedrijfhouders BOVAK
Kermisvakblad De Komeet	Nederlandse Kermisbond N.K.B.
(Website) Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Club van Elf/ Nederlandse Vereniging van Dierentuinen
Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen	Veilig uit, samen uit
Rapporten over verkeersdruk attractieparken	Diverse publicaties
Rijksinstituut voor Volksgezondheid	Gerichte publicaties COVID-19
Informatie buitenland	Europäische Schausteller-Union
Protocol Nederlandse Dagrecreatiebedrijven	Algemene Handreiking COVID-19
Sociaal Economische Raad	Nederlands Handboek Evenementen Veiligheid 1.0
Vereniging Evenementenmakers VVEM	Regelgeving
Ministerie Economische Zaken en Klimaat	Informatie

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met:

Nationale Bond van Kermisbedrijfhouders BOVAK

Kantoor: Prins Willem-Alexanderlaan 1425
7312 GB APELDOORN

Telefoon: 055-5223748
Mobiel: 06-22141148
E-mail: kermis@bovak.nl

De Nederlandse Kermisbond N.K.B.

Kantoor: Oudegracht 186
1811 CP ALKMAAR

Telefoon: 072-5123583
Mobiel 06-54741500
E-mail: kantoor@nkb-alkmaar.nl